

ROHKEM ÕDESID = TERVEM EESTI

Anneli Kannus

EÕL president
23.okt 2020
Tallinn

Õdede ja ämmaemandate aasta

Maailma terviseorganisatsiooni algatus

Juhtimaks tähelepanu õdede rollile tervise tagamisel ja töökäte puudusele, on 2020. aasta pühendatud õdedele ja ämmaemandatele. Seoses pandeemiaga pikendas WHO õdede ja ämmaemandate aastat 2021. aasta lõpuni!

Õdede roll on kriitilise tähtsusega elanikkonna tervise edendamises ja haiguste ennetamisel. **Mida rohkem on õdesid inimese kohta riigis, seda tervem on riik.** Õdede ja ämmaemandate rolli tugevdamine, nende potentsiaali maksimaalne kasutamine on olulisim kogu maailma elanike tervise tagamisel.

WHO andmetel on aastaks 2030 vaja lisaks 9 miljonit õde ja ämmaemandat.

Nõudlus õendusteenuste järgi kasvab: aastaks 2030 vajame lisaks 4000 õde!

Vananev rahvastik seostub tervishoius uute väljakutsetega. Vaja on rohkem tuge, nõustamist, jälgimist, koos krooniliste haigustega elama õppimist ja õpetamist, tervena elatud aastate pikendamiseks tervisekäitumise mõjutamist.

Tervishoiusüsteemi kitsaskohtadel nähakse lahendusena õdede kaasamist ja uute teenuste juurutamist.

Õdedele usaldatakse uusi ülesandeid nii kolleegidelt kui ka patsientidelt.

Eestis on täna 6,3 õde 1000 elaniku kohta

Eesti Rahvatervise Arengukavas on seatud eesmärgiks jõuda järgi **EL keskmisele ehk tagada 9 õde 1000 elaniku kohta.**

Töötab pisut enam kui 8400 õde, nendest ligi 8% on eriõed neljas valdkonnas:

- Terviseõendus – peremeditsiin, kooliõendus, töötervishoid, koduõendus
- Vaimse tervise õendus – vaimne tervis ja psühhiaatria
- Intensiivõendus – erakorraline meditsiin, kiirabi ja intensiivravi
- Kliiniline õendus – kõik teised meditsiini valdkonnad

Eriõe pädevused leiad

https://www.ena.ee/images/KUTSE_ARENG/ERIoE_BAADPaDEVUSED_31aug2020OK.pdf

Õde RN (registered nurse)

Õppeaeg: 3,5 a.
Baaspädevused kõigil
ühesugused EL direktiividele
vastavad.

**Eriõde APN
(advanced practical nurse)**

Õe õpe läbitud
Lisaõppeaeg: 1-1,5a.
Eriõe lisapädevused (ICN alusel):
Patsiendi vastuvõtt iseseisvalt, diagnostiliste
testide tellimine, patsiendi teistele teenustele
suunamine, ametlikud konsultatsioonid teiste
tervishoiuspetsialistidega ja konsultatsioonide
pakkumine, professionaalse koostöö
korraldamine, retseptiõigus.

2020

Rohkem õdesid = parem tervishoid (1)

Õdesid on puudu ja olemasolevaid tuleb hoida!

- 1. Rohkemate (eri-)õdede koolitamine loob võimaluse õdede õiguste laiendamiseks ja patsiendile vajalike teenuste pakkumiseks.**
- 2. Vastutuse ja õiguste täpsustamine sh eriõenduse arendamine sarnaselt teiste EL riikidega**

Selged vastutuse piirid võimaldavad kõikidel spetsialistidel keskenduda paremini "oma osale" ja teha paremat koostööd kollegaalselt.

Täna antakse üle kohustusi, ilma õigusteta, see tulemus ei rahulda kedagi!

2020

Rohkem õdesid = parem tervishoid (2)

Õdesid on puudu ja olemasolevaid tuleb hoida!

3. Ühtse elektroonilise dokumenteerimisvõimaluse loomine üle Eesti ehk 3N (NANDA - õendusdiagnoosid, NOC- tulemused, NIC - sekkumised) juurutamine

Võimaldab õdedel pühendada rohkem tööaega patsiendiga koos töötamisele ning tagab tõenduspõhised tulemused nii patsiendiga tegevusel, kui töömahtude hindamisel andes sisendi ka uurimistööle.

4. Õdede töökoormuse vähendamine ja töötingimuste parandamine

Selged koormusnormid, vaimse ja füüsilise tervise hoidmine, kaasaegne töökorraldus, töökorduste vähendamine ja suurem koostöö.

Statistika saab toetada õenduse arendamist, kui:

- õendust puudutava statistika kogumine, avaldamine ja kasutamine on pidevalt kaasajastatud;
- **selles kajastub iseseisev töö kõigis õendusvaldkondades:**
 - terviseõenduses (sh kodu-, kool-, pere-, töotervishoiuõendus);
 - kliinilises õenduses (sh iseseisvad vastuvõttud)
 - vaimse tervise õenduses (sh iseseisvad vastuvõttud)
 - intensiivõenduses (sh kiirabi töö tervikuna;
 - EMO triaaz ja iseseisev töö, intensiivravi)
- **koostöö kõigi andmeid koguvate ja analüüsivate asutuste vahel on efektiivne.**

Eestis on praegu täitmata ca 600 õe ametikohta

- Õed teevad tööd oma tervise ja heaolu arvelt, töötades ülekoormusega, et patsiendid õdede puuduses ei kannataks;
- Järgmine põlvkond ei ole aga valmis oma tervise arvelt töötama;
- Ülekoormuse ja läbipõlemise tingimustes vähenevad nii soov, motivatsioon kui võimalused enesetäiendamiseks;
- Patsientide ja nende lähedaste nõustamiseks on vähe aega, mis suurendab tagasipöördumiste arvu;
- Kolleegi/praktikandi juhendamist, uurimis- ja teadustööd ei väärtustata;
- Ennetustegevuseks, tervise edenduseks ja juhendamiseks planeeritud aeg, finantsid ning inimressursid on ebapiisavad.

2020

Täna kuulamast!

Küsimusi?

Anneli Kannus

EÕL president

23.okt 2020

Tallinn

2020
Õdede ja ämmaemandate aasta